

Innhold

Forord	9
Innledning	11
Kapittel 1	
Mobbing som fenomen	15
Mobbebegrepets opprinnelse	15
Det første paradigmet.....	16
Det andre paradigmet.....	18
Interagerende krefter der mobbing skjer	24
Ulike former for mobbing	26
Kapittel 2	
Barnets subjektive opplevelse i sentrum	30
Kapittel 3	
Barnesyn	33
Barnesyn i endring.....	34
Kapittel 4	
Eksistensielle perspektiver	37

Kapittel 5

Anerkjennelse som ledetråd	41
Grunnprinsipper	42
Sentrale begreper.....	44
Autonomi, gjensidighet og likeverd: intersubjektivitet	44
Voksnes definisjonsmakt.....	45
Aksept og toleranse	46
Kjærlighetsdimensjonen	47
Rettighetsdimensjonen: Anerkjennelse og respekt for menneskets rettigheter	50
Solidaritetsdimensjonen: Solidaritet og sosial verdsettelse.....	51
Anerkjennelsens kompleksitet: Forholdet mellom anerkjennelse, krenkelser og mobbing	52
Voksne som mobber.....	55

Kapittel 6

Behovet for å høre til – ulike perspektiver	58
Tilknytning og tilhørighet. Sentrale begreper i tilknytnings- og utviklingsteorier.....	59
Mentalisering.....	59
Mentaliseringskapasitet.....	60
Selv- og emosjonsregulering.....	62
Emosjoner og følelser	64
Emosjonsregulering	65
Generaliserte erfaringer (RIG)	67
Tilhørighet til fellesskapet. Sosialpsykologi og sosiokulturelle perspektiver.....	68
Bronfenbrenners bioøkologiske teori: Systemers påvirkning på barns oppvekstbetingelser.....	70

Kapittel 7

Drøfting av kunnskapsgrunnlag og barnesyn i ulike definisjoner av mobbing	74
--	----

Kapittel 8

Mobbingens konsekvenser	77
Konsekvenser for barnehagebarn.....	78
Konsekvenser for ungdom.....	80

Kapittel 9

Sårbarhet	82
Selvbeskyttelse	85
Tid og intensitet	86
Risiko og beskyttelse i arbeidet mot mobbing og i møte med sårbare barn	87
Individuelle mestrings- og beskyttelsesfaktorer i møte med sårbarhet...	89
Relasjonskompetanse som mestrings- og beskyttelsesfaktor i møte med sårbarhet	92

Kapittel 10

Profesjonsetikk i møte med mobbing i skole og barnehage	96
Den profesjonsetiske plattformen for ansatte i barnehage og skole	97
Aktivitetsplikten – en etisk og juridisk plikt	98
Plikt til å følge med (barnehage og skole)	100
Plikt til å gripe inn (skole)	101
Plikten til å melde fra (barnehage)	102
Plikt til å melde fra (skole)	103
Plikt til å undersøke (barnehage og skole)	104
Plikt til å sette inn tiltak (barnehage og skole)	104
Plikt til å dokumentere i skolen	105
Plikt til å dokumentere i barnehagen	106
Skjerpet plikt til å melde fra når ansatte krenker barn i barnehagen ...	106
Skjerpet plikt til å melde fra når ansatte krenker barn i skolen	107
Skjerpet aktivitetsplikt i barnehage og skole oppsummert	109

Kapittel 11

Etisk refleksjonsmodell i arbeidet mot mobbing	110
---	-----

Kapittel 12

Barns beste – etiske utfordringer i barnesyn og mobbeforståelse ...	114
Barnets beste-vurderinger i mobbesaker	115
Vurdere	116
Hvordan synliggjør vi barns beste i mobbesaker?	118

Kapittel 13

Samtaler med barn og unge	119
Dialogprinsipper for samtaler med barn	120

Samtaler med ungdom	122
---------------------------	-----

Kapittel 14

Fellesskapets betydning i arbeidet mot mobbing	125
---	-----

Fellesskapende didaktikk i skolen	127
---	-----

Fellesskapende didaktikk i praksis.....	128
---	-----

Felles vi i barnehagen	131
------------------------------	-----

Beskyttende sosiale aktiviteter som fremmer tilhørighet, fellesskap og samhold i barnehagen	133
---	-----

Beskyttende sosiale aktiviteter som fremmer tilhørighet, inkludering, fellesskap og samhold i skolen.....	135
---	-----

Kapittel 15

Ledelse	138
----------------------	-----

Ledelse der tidstyvene ikke får makten	138
--	-----

Ti kjernepunkter i inkluderende ledelse.....	140
--	-----

Kapittel 16

Foreldresamarbeid i arbeidet for et trygt og godt

barnehage- og skolemiljø	142
---------------------------------------	-----

Barn og unges tanker om voksnes samarbeid med hverandre.....	143
--	-----

Tillit i foreldresamarbeid.....	145
---------------------------------	-----

Fleksibilitet, oppmerksomt nærvær og raushet (FOR-modellen).....	147
--	-----

Dialogmøtet: Et litt annerledes foreldremøte i arbeidet for å forebygge mobbing	149
---	-----

Dialogmøtet: struktur, form og innhold.....	150
---	-----

Kapittel 17

På vei mot en ny forståelse av mobbing	154
---	-----

Referanser	155
-------------------------	-----